

Vi kvinnor

I DEMOKRATISKT VÄRLDSFÖRBUND

Nr 3

LÄS i detta nummer:

- I samarbete för barnens skull
- Ingen kan leva på skönhet allenast . . .
- Svärmor har försvunnit ur skämtpressen.
- Den dolda arbetskraftsreserven.
- De fyra trappstegen.
- Jag upplevde den smärtfria förlossningen.
- Det andra Amerika.
- Förklara kriget olagligt!
- Novell, dikter, sömnad, barnsida m. m.

OMSLAGET:

Tre småttingar i »Fyrklövern» charmerande barntrupp.

Årg. 8 - 1956 - 50 öre

Barnen i centrum

Ingrid Nilsson, Huskvarna:

Vi saknar fortfarande skolmältider.

Att en höjning av barnbidragen kommer till stånd är enligt min mening det viktigaste för att verkligen barnfamiljerna ska få det bättre. Det goda med barnbidragen är ju bland annat att dem kan inga bak-åsträvare i stads- och kommunalfullmäktige nagga i kanten. 1946 beslutade riksdagen om obligatoriska skolmältider. Fast 10 år gått sedan dess har man ännu inte i min hemstad, Huskvarna, infört några skolmältider och det måste väl främst bero på stadsfullmäktiges ovilja att göra det. Vi får vara med och betala, eftersom det ju utgår statsbidrag till skolmältiderna, men själva har vi ingen nytta av det. Visst har det varit opinionsyttringar vid föräldramöten, men jag har vid sådana tillfällen tyckt mig märka att många av lärarna är motståndare till att skolmältider införes. Det pekas på att barnen inte får lära sig bordskicks, att de inte får mat som passar dem, att maten inte är nog omväxlande och »sen kanske de får samma mat när de kommer hem till mamma...» Det finns barn som inte kan äta den mat som serveras i skolorna, påstås det. Jag undrar jag om de inte ganska snart skulle lära sig tycka om den. Under alla förhållanden är väl alla de här »förhindren» inget skäl till att vi som vill att våra barn skall få skolmältider inte skall få denna rätt. Om en mamma inte vill skicka sitt barn till skolbespisningen så behöver hon ju inte det. Men vi andra, som ofta också har förvärvsarbete, vi skall ha den rätten, anser jag.

Elsa Rönn, Göteborg:

Ökat intresse för barnens nöjesliv.

I betänkandet om samhället och barnfamiljerna påpekas det att de

nöjen som bjudes barn och ungdom, antingen det nu gäller film, teater, cirkusföreställningar eller annat, ofta är av undermålig, ja rent torftig karaktär. Det kan nog alla som intresserar sig för saken skriva under på. Liksom också utredningens synpunkter på betydelsen av att det blir bättre på det här området. Upplevelserna under barn- och ungdomsåren har stor betydelse för karaktärsdanningen och individens inställning till livet. Det är inte bra när barnen får en passiv inställning till all förströelse, de måste fostras att bli aktiva, att själva vara med, inte bara bli matade som fågelungar. Därför behöver vi utbilda lekledare och teaterledare för barn, så att de kan vara tillsammans och gemensamt ordna förströelser för sig själva och andra.

Vi måste inom våra SKV-avdel-

Vårbudskap

*Molnen vita glida
över himlens blåa sjö
som ett budskap om
att köldens valde snart
skall dö.*

*Över torg och gator
rinner vintern bort
för att efterföljas utav vår-
tid
inom kort.*

*Och i boulevardens träd-
alléer
brinner ljuset, i vart träd
saven stiger och en vårdag
blommar åter livets säd.*

ningar, bland alla våra unga mam-
mor, väcka ett levande intresse för
dessa frågor. På många platser i
landet finns det nu barnfilmklubbar
— låt oss sluta upp kring dem,
vidareutveckla dem och få fram kan-
ske nya och ännu bättre former för
barnens nöjesliv. Det är ju inget som
säger att dessa barnfilmklubbar i
all framtid skall koncentrera sig bara
kring filmvisningar, låt oss försöka
bidraga till att ge dem ett ännu bre-
dare innehåll.

Margareta Thorin, Stockholm:

Kampanj mot kriminal- och gangsterfilmerna.

Med tanke på hur litet det är som egentligen görs från samhällets sida när det gäller barnens fritidsverk-
samhet är det viktigt att vi utveck-
lar en större aktivitet på detta om-
råde. Vi vet att de barnorganisatio-
ner som finns inte på långt när är
tillräckliga. Ofta saknar de lämpliga
ledare och lämpliga lokaler. Då åter-
står för barnen i många fall endast
biografen. Men de filmer de får se är
oftast allt annat än goda, i många
fall är de direkt skadliga. Vid ung-
domskonferensen i Örebro för en tid
sedan uttalade man sig just i denna
fråga. Det framhölls att erfarenhe-
ter från arbetet inom social- och
kriminalvård på ett skrämmande
sätt dokumenterat ett direkt sam-
band mellan biobesöksfrekvensen och
missanpassningsfenomen bland ung-
domen. I den mötesserie om barnen,
föräldrarna och skolan som vi star-
tat i vår avdelning i Bromma har
också dessa frågor dryftats och vi
har allmänt ansett att något måste
göras mot pang-pang-filmerna. Kam-
panjen som förts mot gangsterseri-
erna har ju glädjande nog bl. a. re-
sulterat i att vi blivit kvitt några
av de värsta seriemagasinen. Borde
man inte också starta en kampanj
mot kriminal- och gangsterfilmer?
Det finns redan en utbredd opinion
mot dem, det visar det växande an-
talet barnfilmklubbar på. Men deras
arbete begränsas inte bara av bris-
ten på lokaler utan i hög grad också
av bristen på lämplig film. Det bör
vara angeläget för vårt förbund att
ännu starkare knyta an till opinio-
nen och genom olika åtgärder ge
styrka åt kravet om en livligare in-
hemsk barnfilmproduktion av god
klass.

På bilden ser vi några av deltagarna vid mötet. Längst t. v. mrs Phoebe Cusden, vice ordf. i Internationella kvinnoförbundet för Fred och Frihet och medlem av mödrakommittén. Mellan henne och dr Andreen sitter mrs Dora Russel, som valdes till kommitténs sekreterare.

Ruth Hermann:

I SAMARBETE FÖR BARNENS SKULL

Bland deltagarna i det möte som Mödrarnas permanenta internationella kommitté höll i Lausanne i februari var fru **Ruth Hermann**, ordf. i Danmarks Demokratiske Kvindeforbund. Hon berättar här om de starka intryck mötet gav, den optimism och tro på möjligheterna av ett brett samarbete mellan kvinnorna i skilda länder som besjälade deltagarna.

Vid Mödrarnas Världskongress, som ägde rum i Lausanne i Schweiz i juli 1955, beslöts det att arbetet för barnens säkerhet i en fredlig värld (som var mödrakongressens främsta syfte) skulle fortsättas genom en permanent arbetande mödrakommitté. Dr **Andrea Andreen** valdes till ordförande för denna kommitté och det var under hennes kloka och dugliga ledning som den permanenta internationella Mödrakommittén höll sitt första möte den 2-4 februari i år i Lausanne — i samma stad som Mödrarnas Världskongress hölls.

I sitt öppningstal redogjorde **Andrea Andreen** för kommitténs bakgrund. Hon berättade om hur tanken att resa all världens mödrar till en samlad aktion mot kriget och den ständiga ångesten för krigets fasor

första gången framfördes på KDV:s rådsmöte i februari 1955. Ett upprop sändes ut och överallt där idén om en mödrarnas världskongress blev känd väckte den stor anklang. I 79 länder togs idén upp, den idé som förde till Mödrarnas Världskongress i Lausanne i juli 1955. Bland de över 2.000 hälsningar som sändes till kongressen omnämnde **Andrea Andreen** särskilt en. Den kom från mrs **Agnès Stabledon** i den engelska sektionen av Internationella Kvinnoförbundet för Fred och Frihet. Hon skrev bl. a.: »Vi är det största förbund i världen vars medlemmar vi vet vill ge hjälp, skydd och kärlek varhelst barnen i världen kräver det av oss. Må modersinstinkten och den ansvarskänsla vi alla hyser för barnens väl bli en av de broar som för till ett slags förståelse mel-

lan folk med olika ideologier och göra krig mellan oss otänkbara.»

Vidare berättade **Andrea Andreen** om hur gammal tanken om att kvinnorna borde sluta sig samman och motverka krig egentligen är. Att redan 1854 — för 100 år sedan alltså — svenskan **Fredrika Bremer** i den engelska tidningen *Times* publicerade ett upprop om att »genom kvinnorna sluta ett fredligt förbund, omfattande hela jorden... Vi föreslår att vi betraktar oss själva som tillhörande samma familj och — vad annat som än må skilja oss åt — dock fattar varandras händer som systrar». Visst har det skett framsteg i världen under det århundrade som sedan dess förflutit. Den moderna läkarvetenskapen har fört till att spädbarnsdödligheten minskat och den har på olika områden lindrat mänskligt lidande. Men fortfarande är det dock ett faktum att de flesta regeringar handlar som om krigs- och försvarsförberedelser är det bästa sättet att befrämja barnens välfärd, sade **Andrea Andreen**.

»... rädda kommande släkten från krigets gissel»

62 representanter från 36 länder deltog i mötet. Man var genast på det klara med att en av de första uppgifterna för mödrarna i hela världen måste vara att protestera mot vidare experiment med vätebomber, därför att dessa experiment i sig själva innebär en allvarlig fara för kommande släktleds hälsa. Därför tillsattes en särskild kommission med uppdrag att utarbeta en sådan protest, vilken sedan i form av ett öppet brev sändes till regeringarna i USA, Sovjetunionen och England.

Dessutom antogs och utsändes en hänvändelse till alla mödrar om att förenas i försvaret av barnen mot krigsfaran. En tredje kommission utarbetade en resolution vari man uppfordrar statsmännen och folken i världen att efterleva andan i FN:s charta om att säkra människorna »frihet från krig och krigsfruktan och att rädda kommande släkten från krigets gissel».

Ett av de debattinlägg som väckte det största intresset kom från en amerikansk kvinna, Mrs Florence Gowgiel. Hon är ordförande för organisationen »Save our sons» (Skydda våra söner) som bildades av föräldrar till soldater i Koreakriget. Hon berättade om hur bred den rörelse är i USA som önskar fred med andra folk. »I tio år har vi arbetat för fred, men vi lever i det kalla krigets atmosfär. Vetenskapsmän och pedagoger i USA varnar mot en uppfostran som ofrånkomligt för till våld och råhet, och vi är många som arbetar emot denna utveckling. De amerikanska mödrarna önskar att deras söner skall bli fria från krigshotet, de är utledsna på allt tal om hat mot andra. Jag är här i Lausanne för att ta med mig tillbaka till mitt land ett meddelande från många andra mödrar om att det ligger i våra händer att frälsa världen från krigets gissel.»

Utbyte av barnböcker mellan olika länder?

Från Kina talade den milda, förtjusande Tsao Meng-Chun, riksdagsledamot och medlem av den nationella kommittén för barnens försvar. Hon berättade om de sista årens stora framgångar i hennes land. De seriehäften och filmer som vi kämpar för att få förbjudna i våra länder slipper man se i det nya Kina. Under de sista fem åren har där utgivits tio gånger så många barnböcker som under hela tioårsperioden före folkmaktens upprättande, och dessa böcker sändes ut över hela landet och når fram till orter där man förr icke ägde några böcker. Hon understödde varmt ett förslag av Andrea Andreen om utbyte av barnböcker mellan länderna, som hon ansåg vara ett bra sätt att öka förståelsen mellan barn av olika nationaliteter. Hon föreslog också att Mödrakommittén skall hjälpa till med att förmedla resor för kvinnorna mellan skilda länder. Kinesiska mödrar som under de senaste åren lärt känna kvinnor i många andra länder är ivriga att få kontakter också med mödrar i USA, så att man kan lära känna varandra och komma att förstå och hålla av varandra.

Från Sovjetunionen deltog professor **Chultova** som arbetar vid Lenin-graduniversitetet. Hur man önskar att alla länders mödrar och barn

Mödrakommitténs vädjan som den 21 februari översändes till regeringarna i USA, Sovjetunionen och Storbritannien:

Inställ experimenten med atom- och vätevapen!

Mödrarnas permanenta internationella kommitté, som grundades av Mödrarnas Världskongress i Lausanne i juli 1955, har sammanträtt i februari 1956. Denna kommitté känner djup oro inför beslutet om nya vätebombsexperiment.

Ledande vetenskapsmän har klargjort för världen att dessa bomber innebär ett dödligt hot mot mänskligheten, ej endast om de användes utan även när man lagrar dem och gör experiment med dem. De har även framhållit att detta hot vilar såväl över vår generation som över kommande släkten.

Framstående religiösa och ansvarskännande personligheter har likaledes klart och kraftigt fördömt atom- och vätevapnen, vilka hotar både vår materiella civilisation och våra andliga värden.

Mödrarna som bär ansvar för barnens vård och fostran har i miljoner uttalat sig för förbud mot atomvapen. De bekräftar ånyo sin vilja att använda den hotande katastrofen.

Mödrarnas permanenta internationella kommitté talar för mödrar i hela världen när den vänder sig till regeringarna i Förenta staterna, Sovjetunionen och Storbritannien och begär att de träffar överenskommelse om ett omedelbart upphörande av alla experiment med atom- och vätevapen.

Inställandet av dessa experiment vore ett första steg på vägen till förbud mot atomvapen och oskadliggörande av befintliga lager.

Hela världens mödrar kommer att kämpa för att atomenergin blir använd endast till fromma för mänskligheten.

finge åtnjuta samma hänsynsfulla omsorg som man fick intryck av att de gör i Sovjetunionen, där begreppet »ensamma mödrar» inte existerar!

Slutligen måste också nämnas det inlägg den engelska pedagogen Phoebe Cusden, vice ordförande i Internationella Kvinnoförbundet för Fred och Frihet, höll. Mrs Cusden talade varmt för total nedrustning som medel till krigets avskaffande. Hon instämde varmt i ett förslag från Dora Russel, England, om att man bör sända en deputation till FN:s nästa generalförsamling.

Dora Russel valdes till Mödrakommitténs sekreterare.

Efter mötet uppmånade professor Klara Fassbinder från Västtyskland alla närvarande katoliker att samman med henne sända ett tack till påven för att han officiellt tagit avstånd från varje bruk av atomvapen.

Arabiskt-israeliskt handslag

Ännu en upplevelse under mötet som fyller en med tillförsikt om att kvinnorna kan finna varandra trots olika åsikter var det faktum att de arabiska ländernas representanter, som första dagen uppträdde mycket reserverat mot Israels representant, slutade med att räcka henne handen som tecken på att de ville mötas i samarbete för barnens skull. Andrea Andreen slutade också med att mycket inträngande vädja till representanterna från dessa länder — som just nu står i så skarp harnesk mot varandra — att när de kommer tillbaka till sina hemländer sträva att samla så många kvinnor som möjligt bakom sig och bokstavligen talat ställa kosan till gränserna och sträcka händerna fram till förhandlingar så som de gjort här. »Och låt oss kvinnor visa att vi kan segra där männen gjort bankrutt!»

Och det är tron på den möjligheten som måste besjåla oss alla i vårt arbete och som får oss att med tillit och stolthet sluta upp kring Mödrakongressens höga ideal: att samarbeta trots alla olikheter för att säkra åt barnen en fredlig värld att växa upp i. Alla barn, gula, vita eller svarta, har samma rätt till skydd och till uppfostran och alla är de lika värdefulla små människor.

Nu gäller det för de olika länder-

Det heter att Gud både log och vredgades när han skapade Angermanland. Vi som bygger och bor i detta fagra landskap tycker nog ibland att vi mest har anledning att vredgas. För hur vackert det än ser ut omkring en — leva på naturens skönhet kan man inte. Fast nog frestas man nästan tro att det är den »utkomst-möjligheten» statsmakterna tänkt sig, åtminstone för oss kvinnor.

Vi, liksom en stor del av det övriga Norrland, saknar industri som sysselsätter kvinnor. Det är för gallet. För något år sedan var det enbart i Kramfors 600 anmälda arbets-sökande kvinnor. Och när Tempo ny-

Gud log och vredgades när han skapade Angermanland påstod dess diktare framför alla andra, Pelle Molin. Från det Adalen diktaren så hänfört besjög är den här bilden, närmare bestämt från Kramfors.

Ingen

kan leva på skönhet allenast...

Ångermanlands kvinnor kräver utkomst-möjligheter åt sig och ungdomen

ligen öppnade en ny filial i Sollefteå stod omkring 400 sökande i kö till de cirka 50 ledigannonserade platserna!

SKV-avdelningarna i Kramfors och Frånö organiserade våren 1955 en petitionsrörelse kring kravet om sådan industri till Adalen som kan ge arbete och utkomst åt den kvinnliga delen av befolkningen. 1.300 kvinnor styrkte med sina namnunderskrifter behovet av sådan industri och uppdrog åt en kvinnodeputation att resa till Stockholm och uppvakta

na att finna de former under vilka arbetet i de nationella mödrakommittéerna skall läggas tillrätta. Den internationella kommittén skall å sin sida precisera de uppgifter som kan lösas genom samarbete mellan de olika länderna och förmedla en bredare kontakt mellan mödrarna världens över.

regeringen och arbetarpartiernas riksdagsgrupper. Det skedde, men ännu har vi inte sett något resultat. Vi tänker emellertid inte ge oss. I dagarna har samtliga SKV-avdelningar i Angermanland genom sin distriktsstyrelse vänt sig till regeringen med en skrivelse och på nytt fäst uppmärksamheten på sysselsättningsförhållandena hos oss. Denna vinter har arbetslösheten bland männen också varit större än tidigare år och utflyttningen bara ökar därför att ungdomen inte kan finna utkomst-möjligheter i hembygden.

Vad skulle ni, kära systrar i Stockholm, säga om ni hade en mil till närmaste badhus? Det har vi som bor i Backsjön, några mil från Sollefteå. Och eftersom de flesta hushållen saknar egna badmöjligheter tycker vi det är hög tid att vi får ett badhus i den egna orten. Vi har tagit upp frågan i vår SKV-avdelning och uppvaktat diverse instanser i saken. I första hand skogsbolaget, för att utverka tomtplats. Efter flera påstötningar fick vi löfte om bistånd från bolaget under förutsättning att kommunen svarade för övriga nödvändiga utgifter. För närvarande ligger saken hos kommunalfullmäktige.

Vår ort, Backsjön, är ingen s. k. tätort, långt därifrån. Men vi som lever där vill därför inte känna oss som »bortom all ära och redlighet». Vi kvinnor har satt oss i sinnet att inte vila förrän missförhållandena rättats till, även om vi ibland måste vända oss till makt-havande som inte har sitt säte vare sig i Backsjön eller Angermanland utan i självaste huvudstaden. Bland annat har vi hos SJ krävt bättre trafikförbindelser för vår by, som trots att den är belägen vid stambanan är ganska missgynnad vad samfärdsmedel beträffar. Vi SKV-medlemmar gick runt med petitionslistor och praktiskt taget alla invånare i Backsjön skrev under kravet om bättre trafikförbindelser. Till något resultat förde tyvärr inte aktionen, men vi kommer väl igen...

Vi är nämligen fast beslutna att göra *vår* insats för att vårt fagra Angermanland skall bli gott att leva i. Vi kvinnor kan göra så mycket om vi bara griper oss an med problemen. Och varför skulle vi finna oss i att våra ungdomar försvinner sydöver därför att det inte finns arbete för dem på hemorten? Arbets-möjligheter måste och kan skapas.

Elsa Lindgren

Mormor Hakko

Novell av AHMAD ABBAS

*Ahmad Abbas är en framstegs-
vänlig indisk skriftställare och det
är ur hans samling »Moder In-
diens fem ansikten» som denna
gripande berättelse om en gam-
mal indisk kvinna är hämtad.*

När jag tänker tillbaka på min barndom erinrar jag mig en gammal kvinna. Hon bodde i vårt grannskap och var väverska. I hennes åldrade ansikte upptäckte jag som barn för första gången Moder Indiens hela storhet.

Hon hette Hakiman men alla kallade henne helt enkelt Hakko. När jag ännu gick i småskolan var hon redan gråhårig och hade djupa rynkor i sitt mörka ansikte. Ingen, inte en gång hon själv, skulle ha kunnat säga precis hur gammal hon var. Man visste bara att hon redan för mer än 20 år sedan förlorat sin man. Sedan dess måste hon förutom allt arbete i hushållet också sköta familjens försörjning med hjälp av sin handvävstol. Trots att hon var så gammal och därtill led av astma stod hon varje dag upp före gryningen. Till och med under vintermånaderna kunde vi tidigt om morgnarna, medan vi ännu själva låg kvar under våra varma täcken, höra det monotona malandet från tshakkin, handkvarnen, i hennes hus.

När vi på vägen till skolan eller torget gick förbi hennes dörr eller när vi lekte med hennes barnbarn i den trånga gränden såg vi alltid mormor Hakko (som vi av våra föräldrar strängt förehållits att kalla henne) i arbete. Än sopade hon, än lerströk hon golvet, än lagade hon mat, än tvättade hon eller satt vid sin vävstol med de giktbrutna benen i en fördjupning i golvet, en sådan som vävarna alltid har framför sin vävstol därför att hommen sitter bara några tum över golvet.

»Mormor Hakko, mormor Hakko, var är dina ben?» skämtade vi med henne.

Med ett godmodigt leende svarade hon, hänsyftande på det gamla folkliga ordspråket »Väwarens visdom ligger i gropen»:

»Mina ben är där som min visdom är.»

När jag i dag tänker tillbaka på det beundrar jag mormor Hakkos strålände humor. Ja, hon förstod att skratta åt sig själv.

Mormor Hakko bodde inte långt

från oss i ett litet hus av lera som liknade en skokartong. Det bestod bara av två små trånga rum och en liten förstuga. Framför huset var en lika liten gård, den var inte stensatt eller grusad, bara betäckt med hårdtrampad lera. Hon höll så noga på renlighet i huset att grannarna sa om henne: »Hos Hakko kan man äta riset på golvet.»

Från tidigt till sent arbetade mormor Hakko, men kom hon till oss — och det brukade hon vanligtvis göra om kvällen — så hade hon alltid ett glatt och vänligt leende för oss. Så munter hon var! Trots gikten och astman var hon kraftig och van vid arbete. Ända till sin död höll hon sig rak som ett ljus. Bara ett par av sina tobakssvärtade tänder hade hon förlorat, det såg man särskilt när hon skrattade, och det gav oss en ny anledning att skoja med henne:

»Mormor Hakko, mormor Hakko! Var har du dina tänder?

Varpå hon varje gång svarade:

»Vill ni veta sanningen, barn? Det skedde så här: en gång sov jag, då kom ett par fräcka möss och tog mina tänder.»

Aldrig någonsin i mitt liv har jag sedan träffat någon som kunde skämta över sig själv så som hon.

Gammal och ung älskade mormor Hakko, ty alltid var hon god och glad och aldrig hörde någon elakt prat eller skvaller från henne.

När vi lyckades få henne med oss från de gamla kvinnorna i vårt hus, med vilka hon gärna hade en pratstund om kvällarna, satte vi barn oss i en ring omkring henne och bad om en saga. Ingen kunde ta upp tävlan med mormor Hakko när det gällde konsten att berätta sagor. Håpna, med ögonen på skaft lyssnade vi när hon berättade om tre prinsar, sju prinsessor, jättar höga som berg, blomsterfeer, bevingade hästar och talande papegojor. Hon kunde varken läsa eller skriva men hon hade en levande fantasi och ett enastående minne. Hon kunde otaliga sagor och kunde konsten att återge dem.

Jag är säker på att Hakko aldrig hade hört talas om kvinnans lika-berättigande. Om någon skulle ha talat med henne om demokrati eller socialism skulle hon säkert ha frågat på sitt skämtsamma och naiva sätt:

»Vad är det för en fågel, min son?»

Men hon arbetade som en man, bar aldrig söja trots att hon var muselmanska, och uppträdde mot männen som en jämlike. Hon var inte som de kvinnor som uppfostrades i zenana — de rika husens kvinnogemak — hon var varken rädd för spöken eller tjuvar. Och även om hon var fattig så förstod hon att föra sig med värdighet. Med rika och tjänstemän talade hon utan spår av underdånighet, slog inte ner ögonen inför polisen och ångslades inte för ockrarna, ty hon gjorde aldrig skulder.

Under sitt arbetstyngda liv hade mormor Hakko lagt undan litet för gamla dagar. Att det finns banker hade hon ingen aning om och för sina hopparade slantar, om det nu var 100 eller 200 rupier, köpte hon ett par silversmycken som hon aldrig tog av sig, inte ens om natten. Jag kan ännu se hur de tunga silverörhängena tyngde ner hennes örsnibbar. Smyckena var henne dyrbara, mera dyrbara än livet, ty de innebar allt: de många årens tunga slit, de ständiga umbärandena, hennes barns framtid. Det var hennes dröm att kunna spara samman så mycket att hon kunde köpa ett hus som hon sedan kunde lämna efter sig åt sönerna. Det var för henne livets högsta innehåll, målet som alla hennes tankar gällde.

Hur förvånade blev vi inte alla när hon en dag visade sig hos oss utan sina smycken! Örhängena, halsbandet och det breda armband var borta. Och ändå skrattade hon och höll sig rak som alltid.

Strax därefter fick vi veta vad som fått mormor Hakko att skilja sig från sina oskattbara smycken. Till vår stad kom Mahatma Gandhi och bröderna Ali och ett möte ordnades i min farfars hus. Där talades om oavhängighetsrörelsen och om non-cooperation, den av Gandhi propagerade taktiken för passivt motstånd. Mormor Hakko satt i ett hörn

(Forts. å sid. 8)

Nedanstående lilla dikt är skriven av hederpresidenten i Internationella kvinnoförbundet för Fred och Frihet, Emilie Green Balch, USA, och publicerades i förbundets tidskrift Pax i fjol. Emilie Green Balch, f. d. professor i historia vid Bostons universitet, är nu en mycket gammal kvinna, men hennes hjärta är varmt och hennes tankar klara och oförskräckta. — Dikten var införd i Fred och Frihets medlemsblad i maj 1955 i översättning av Signe Fredholm.

»... ni barn med edra klara ögon ...»

Emilie Green Balch:

Till Kinas folk

Kära människor i Kina!

Detta är ett kärleksbrev som jag sänder er:

*Ni män och kvinnor med edra tåliga ansikten,
ni små barn med edra klara ögon
hur skulle jag kunna annat än älska er?*

*Jag är amerikanska och vad ni kanske
kallar kapitalist,
behöver det sätta en gräns för kärleken?
Det utgör inte något hinder för min.*

*Naturligtvis är vi på många sätt olika:
seder och bruk i våra länder är olika,
också våra anletsdrag är olika
och våra språk och religioner.
Hur mycket större är ändå inte
likheten emellan oss!
Vi är alla i lika hög grad födda
till lidande.
Vi skrattar och vi gråter
som endast människor kan göra.*

*Skall ideologier få sätta gränser
mellan medmänniskor?
Nej! Nej! Det får inte vara så.*

*Naturligtvis har det sina stora svårigheter
att leva tillsammans.
Även människor som har ett gemensamt fosterland,*

*som talar samma språk, bekänner sig
till samma religion –
även dessa har det inte alltför lätt att mötas
i ömsesidig förståelse, i ömsesidig tillit.
Men inte ens de högsta hinder är oöverstigliga
Låt oss uppbjuda alla våra krafter
för att lära oss leva tillsammans.*

*Ni känner kanske dåliga amerikaner.
Det finns sådana.
Men här finns också vänliga människor
som vill det rätta,
som önskar hjälpa till att göra världen
bättre för oss alla.
Det finns dåliga människor och goda
människor – antar jag – i varje land.*

*Låt oss ha tålmod med varandra
och även ha tålmod med oss själva,
vi har en lång väg att gå.
Låt oss därför skynda framåt på vägen,
den mänskliga ömhetens och storsinnetens väg.
Kanske möter våra händer varandra
när vi trevar framför oss i mörkret.*

EMILIE GREEN BALCHS hälsning till Kinas folk har fått ett litet efterspel. Dikten översattes till kinesiska och publicerades 6 sept. i Ta Kung Po, en av Kinas stora dagliga tidningar. Bland andra som läste den var Mme Li Teh-Chuan — minister för hälsoärenden och ordf. i Kinas Röda Kors. Hon blev djupt gripen av detta budskap från landet långt borta och inbjöd miss Balch att besöka Kina som hennes gäst. Det är en stor sorg för oss såväl som för miss Balch själv att hon har känt sig ur stånd att anta denna inbjudan», skriver Pax et Libertas — Fred och Frihets internationella organ — inte endast på grund av den ansträngande resan utan också därför att hon är övertygad om att hon på grund av sin höga ålder inte skulle kunna göra den nytta hon önskade med sin resa då »mina nära nittio år i allt för hög grad uttömt det som jag en gång haft av initiativ och arbetsförmåga».

KVINNORÖSTER

mot rasförföljelserna

En rad SKV-avdelningar har i brev och telegram till universitet och myndigheter i Alabama, USA, gett uttryck åt den harm som flertalet medborgare i vårt land känner inför den rasdiskriminering fallet Autherine Lucy är ett exempel på. Vi publicerar här det brev Bromma-avdelningen i Stockholm sändt till guvernören i Alabama.

Vi svenska kvinnor, samlade till möte i Bromma, Stockholm, vill härmed sända Er, herr Guvernör, en hälsning och en inträngande vädjan.

Vi har i den svenska tidningspressen läst meddelanden om, hur den 26-åriga studentskan Autherine Lucy utsatts för förföljelser och avstängts från undervisningen vid Alabama-universitetet på grund av att hon är neger. Detta meddelande har starkt upprört oss liksom flertalet övriga medborgare i vårt land.

Enligt vad vi tror oss veta, har Förenta Staternas Högsta domstol tidigare fattat beslut om, att alla rasåtskillnader skall upphävas vid de amerikanska universiteterna. Vi vädjar därför till Er, herr Guvernör, att Ni gör allt som står i Er makt för att detta beslut skall efterlevas och att varje medborgare i Alabama, som handlar i strid mot Högsta domstolens beslut, ställs till ansvar här för. Om så sker, kan Autherine Lucy återuppta sina orättfärdigt och olagligt avbrutna studier vid Alabama-universitetet.

Vi är angelägna om att framhålla, herr Guvernör, att vi och vår organi-

Autherine Lucys ansikte förräder både intelligens och karaktärstyrka.

sation — Svenska Kvinno- Västerförbundet — i all vår verksamhet är besjälade av samma humana anda, som kommer till uttryck i Ert lands så världshistoriskt berömda Deklaration of Independence, vari det bl. a. heter: »Vi betraktar såsom självklara sanningar, att alla människor har skapats lika, att alla av sin skapare förlänats vissa oförytterliga rättigheter och att bland dessa äro liv, frihet och strävande efter lyckliga...» Den höga idé, som uttrycks

i dessa ord och som präglat det amerikanska folkets största demokratiska traditioner, vill också vi sträva att hävda efter mättet av våra krafter.

Det är därför, herr Guvernör, som vi med dessa rader vädjar till Er för Autherine Lucys skull, för demokratiens och humanitetens skull!

Mormor Hakko

(Forts. fr. sid. 6)

och lyssnade uppmärksamt. Inte ett ord av det Gandhi sade gick förlorat för henne. Särskilt fascinerades hon av det han sade om spinnrockens och vävstolens betydelse. Han kallade dem »vapen i kampen för friheten». Hon visste hur dessa vapen skulle hanteras.

När man vid mötets slut samlade in kollekt för oavhängighetsfonden tog Hakko lugnt av sig alla sina smycken och lade dem i Gandhis »tiggarskål». Efter henne gav också andra kvinnor smycken: en ring, ett par örhängen, ett halsband, ett armband. Men inget kunde mäta sig med den gamla Hakkos gåva; för folkets sak hade hon gett hela sitt livs besparingar och sina barns arv.

Efter detta kom hon varje kväll till oss. Farfar sög på sin pipa och läste för henne ur tidningen och hon avbröt honom åter och åter med naiva frågor:

»När kommer det främmande herrevärdet att vara slut, sahib?» eller »Är vår sahib Gandhi verkligen riktigt frisk? Han ser ju så mager och bräcklig ut.»

Numera gick hon till varje möte och satte sig inte på någon av de med ett förhänge avdelade kvinnoplatserna utan längst fram i första raden, bland männen. Och hon ansträngde sig att förstå de politiska talen. Sedan kom hon vanligen till oss och frågade farfar med en djup suck:

»Kommer denna oavhängighet under min livstid, sahib?»

För första gången gjorde tanken på döden henne bekymmer.

Hennes ögon blev svaga, hon såg dåligt och det var bara den mångåriga erfarenheten som gjorde det möjligt för henne att arbeta. Gikten hade nästan förlamat hennes ben och hon orkade inte längre komma till oss.

Sönerna försökte övertala henne att låta arbetet vara och i stället vila sig, men hon kunde inte låta bli sin vävning och när ingen var hemma i huset trevade hon sig till sin vävstol och började väva. »Ket-tain, pet-nail» — skytteln flög fram och tillbaka under hennes skickliga fingrar, och vid ljudet av vävstolen kom vi springande till henne igen.

»Mormor Hakko, vad är det du väver?»

»Min svepning», svarade hon med gåtfull min.

Den gången visste vi ännu inte vad en svepning var och först mycket senare förstod jag meningen i hennes ord. Vid den tiden begrov man de döda insvepta i vackra utländska tyger. Men mormor Hakkos sista önskan var att man skulle bära henne till den sista vilan i en svepning hon själv vävt. Hon var den första som begrovs i en hemvävd svepning. Så förblev hon in i döden en patriot.

Bara ett par släktingar och tre grannar följde mormor Hakko till den sista vilan. Man sänkte henne i graven och satte inte ens en gravsten över den.

Jag hade helt enkelt av nyfikenhet följt med farfar. Där var inget grant liktåg, inga sorgetal, inga blommor, inga fanor. Den där begrov var en gammal namnlös kvinna i en svepning som hon själv vävt.

Hur ont gör det mig inte att jag den gången ännu förstod så litet. Annars hade jag ropat:

»Bharat Mata Ki Dshei! Ära vare dig, Moder Indien!»

Bläddrar man igenom gamla skämttidningar från seklets början finner man att i otaliga historier var huvudfiguren svärmodern. Och i regel var det hans svärmor det rörde sig om — sällan hennes. Antingen framställdes hon som en övermåttan fet person, ofta överlastad med krimskrams, eller också var hon lång och mager till otrolighet — och vassnäst.

huset en »främmande» som griper in i hans eller hennes liv och som gärna tar parti, om inte med ord så med blickar. Det finns en gammal vits som träffande återger denna moderskärlekens blindhet:

— Hur trivs er dotter med att vara gift?

— Å, storartat! Hennes man skämmar bort henne, han ger henne till

tid tycker sig ha rätt och, som många äldre människor, har glömt sin egen ungdom eller förskönar minnen, så är hon snar till att ge råd i tid och otid. Hon har glömt att varje levnadsålder och framför allt ungdomen vill göra sina erfarenheter själv. Den mor är klok som låter dem göra det — och själva betala för dem, precis som hon själv en gång fick göra.

Det är inte i sin egenskap av svärmor en kvinna plötsligt blir härsklysten och svartsjuk. Visar hon sådana tendenser så är det därför att hon i regel i hela sitt liv varit sådan och hon förändrar sig inte därför att hon gifter bort ett barn. Den svartsjuka och härsklystna, hon som alltid ska blanda sig i allting, hon kommer att fortsätta i sina invanda hjulspår. Och den som är varmhjärtad, vänlig och tolerant, hon kommer att visa de egenskaperna också som svärmor.

SVÄRMOR

HAR FÖRSVUNNIT UR SKÄMT-PRESSEN

Men tjock eller tanig — ragata var hon alltid, en som lade sin »näsa i blöt» och spred split och vantrivsel.

Nu förekommer hon alltmera sällan i skämtspalterna. Efter två världskrig finns det väl inte så mycket mera att skämta om... I de länder som var indragna i krigen fick kvinnorna ersätta männen på arbetsplatserna; det var ingen som frågade om de passade för det ena eller andra arbetet, kvinnan måste kunna det. Och hon kunde det också. Och alltmera har hon intagit sin plats i förvärvslivet, inte minst i vårt eget land.

Den bostadsnöd som kännetecknat efterkrigssituationen i så gott som hela Europa och som vi i Sverige, trots att vi inte fick våra hem ödelagda i kriget, känner väl till, har nog också bidragit till att ta musten ur skämtet om svärmodern. Otaliga unga par har fått nöja sig med att bo hos en mor, som naturligtvis för den ena av de unga varit svärmor. Och även om en sådan lösning inte är idealisk, så kan man nog säga att den i allmänhet haft det goda med sig att den kommit de gamla svärmorshistorierna på skam. Bristen på daghemsplatser har också gjort att många mormödrar och farmödrar fått tråda hjälpande emellan och ta sig an små barnbarn medan deras mor är på arbete.

Men om de gamla och de unga måste bo i samma lägenhet händer det nog alltför ofta att det i alla fall blir stridigheter. För den ena av de unga makarna är ju alltid modern i

I tidningarnas insändaravdelningar hittar man henne ibland i den här rollen . . .

och med morgonkaffe på sängen. Hon får blommor och presenter och så bra som han hjälper till i hushållet!

— Och er son då, han har ju också gift sig, hur går det?

— Den stackarn, han har råkat illa ut! Kan ni tänka er, hans hustru stiger inte upp om morgnarna och gör i ordning hans kaffe, i stället är det han som ger henne kaffe på sängen. Och hon låter honom skämma bort sig med blommor och presenter och tar till och med hans hjälp i anspråk i hushållet!

Trots all sin kärlek till barnen är det nog inte så få svärmödrar som förhåller sig på det sättet och därigenom verkar störande på de ungas äktenskap. Anpassningen mellan två unga makar brukar i allmänhet ganska snabbt regleras av sig självt. Kärleken, samstämmigheten i ålder, de gemensamma strävandena gör anpassningen lättare. Men den äldre har ofta andra åsikter och erfarenheter. Är hon av den sorten som all-

. . . men oftast är hon nog så här i verkligheten.

Vi är alla människor och alla har vi våra goda sidor och våra svagheter. Men eftersom vi är framstegsvänliga människor vill vi inte bara förändra förhållandena till det bättre i stort för att uppnå likaberättigande åt kvinnorna på alla områden; vi vill också erkänna alla parthers likaberättigande i den egna familjekretsen och handla därefter.

Berna

Under åren efter världskriget har det skett en viss förändring på arbetsmarknaden i och med att kvinnorna i större utsträckning fått plats i det allmänna förvärvsarbetet. Det är svårt att i klara siffror ge besked om utvecklingen härvidlag då statistiken är ytterst knapphändig, men det är uppenbart att de förvärvsarbetande kvinnornas antal stigit betydligt under de senaste tio åren. Trots detta finns det massor av kvinnor som tvingas stå utanför produktionen, även om de både av ekonomiska och andra skäl mer än gärna skulle ta ett arbete utanför hemmet. Här finns således den verkliga arbetskraftsreserven.

Trots att kvinnorna börjat tränga in på många områden i näringslivet är dock deras antal här i förhållande till männens ytterst blygsamt, och detta har flera orsaker.

GUNNEL GRANLID:

Den dolda arbe

En av dessa är svårigheterna att kombinera förvärvsarbete med husmoderns och moderns tunga arbetsbörd. Från arbetsgivarnas sida tas ingen hänsyn till det förhållandet att många kvinnor får dras med dubbelarbete, som sliter både på krafter och nerver. Tvärtom kan man ju klart skönja tendensen att företagsägarna hellre söker den yngre arbetskraften bland kvinnorna, vilken har »fördelen» av att inte ha

Statistiken över kvinnornas ökade andel i produktionsprocessen är bristfällig, framhåller kelförfattarinnan. I utredningen »Samhället barnfamiljerna» hänvisas till 1950 års folkräkning enligt vilken såsom förvärvsarbetande kvinnor räknades den som utförde förvärvsarbete på en normalarbetsdag. På grundval av denna dömningsgrund kom man fram till att 62,8 % av alla ogifta kvinnor hade förvärvsarbete, mot 14,5 % för de gifta. Intressant i detta sammanhang är emellertid att under den närliggande femårsperioden — från 1945 till 1950 — hade gruppen gifta kvinnor ökat med 55 % på arbetsmarknaden! Också för gruppen »ogifta» — alltså änkor och fränskilda — var det en ökning med 18 % under nämnda femårsperiod. Bland de yngre gifta kvinnorna är 25 % förvärvsarbetande. För att förstå hur pass stor denna andel egentligen är måste man ha i minne att det hänförs till samtliga gifta kvinnor i den nämnda åldersgruppen (20—30 år), alltså även omfattande mödrar i barnrika familjer, jordbrukshustrur (de räknas inte som förvärvsarbetande i statistiken) och alla gifta kvinnor i de yngre åldrarna i vidsträckt område av vårt land. ringa eller ingen tillgång till förvärvsarbete kvinnor finns. Trots detta har alltså en fjärdedel av alla gifta kvinnor i åldern 20—30 år förvärvsarbete.

hem och barn. Som bekant är ju de företagare få, som vill låta sig besväras av sociala hänsyn.

Lösningen för många kvinnor skulle vara *deltidsarbete*, med en arbetstid på exempelvis fyra timmar om dagen, vilken egentligen vore normal för den som har hemarbete som en andra arbetsuppgift. Men var få tag i ett sådant arbete? Numera är det nästan omöjligt. De allra första åren efter kriget såg situationen något ljusare ut, textil- och konfektionsfabrikerna var speciellt intresserade av den kvinnliga arbetskraften. Sedan dess har som bekant en viss åtstramning ägt rum inom des-

Tiotusentals dubbelarbetande kvinnor skulle säkert med uppsträckta händer ta ett deltidarbete om de kunde få. Därför att arbetsbördan blir för tung i längden.

Arbetskraftsreserven

sa fack, och företagsdaghem, korttidsarbete och andra anordningar som kunde dra den kvinnliga arbetskraften till fabriken försvann också efter en kort period på tre-fyra år. Numera har man i de kommuner, där det finns s. k. öppen åldringsvård, skolbespisningar och andra inrättningar kunnat ordna med deltidarbete för ett visst antal kvinnor. Det finns också exempel — om de än är få — på privata företag, där man gått med på att dela en heltidstjänst på två kvinnliga anställda. Dessa tillgångar på korttidsarbete svarar emellertid inte på långa vägar mot efterfrågan.

Arbetsförmedlingarna översvämmas av förfrågningar från husmödrar som önskar deltidstjänster. Ja, i en av landets större städer är de sökandes antal så stort att man på förmedlingen där inte kan se sig någon möjlighet att registrera alla. Detta skulle nämligen hota att spränga hela förmedlingens apparat! I samma stad annonserade arbetsförmedlingen efter kvinnlig arbetskraft för skolmåltidsverksamheten. Det rörde sig om ett 60-tal tjänster om tre timmar per dag. Till dessa fick man 1.100 sökande! Och detta trots att förtjänsten var så blygsam som 2,69 i timmen, dvs. 48,42 i veckan.

Det finns en hel rad liknande exempel, som bekräftar husmödrarnas intresse för korttidsarbete. Till och med en så pass liten förkortning av arbetstiden, som femdagarsveckan utgör, verkar tilltalande på de gifta kvinnorna, vilket ju också är ytterligare ett argument för 40-timmarsveckans genomförande.

Det är naturligt att kvinnorna, så snart de första arbetssamma åren då barnen är små gått förbi, vill komma utanför hemmets väggar några timmar om dagen, vill känna stimulansen av att få byta arbetsmiljö. Dessutom behövs oftast husmoderns inkomst som ett bidrag till familjens försörjning.

En sönderlagen tallrik kan bli till en katastrof när mor är trött och utkörd. För barnens skull och för hela folkhälsans skull borde frågan om deltidarbete främst för husmödrar med småbarn ägnas uppmärksamhet.

För de kvinnor, som före giftermålet hunnit skaffa sig yrkeskunskap och betraktas som kvalificerad arbetskraft finns det väl fortfarande en del möjligheter att komma tillbaka till förvärvslivet, och det kan också inträffa att de tack vare en god utbildning lyckas få ett arbete med något lindrigare arbetstid än den vanliga. Däremot tycks det vara helt omöjligt för en husmor, som saknar direkta yrkeskunskaper, att komma ut i arbetslivet igen, även om hon visar aldrig så goda förutsättningar för att kunna lära sig arbetet ifråga. Härvidlag spelar också åldern stor roll. Den är nämligen ett stort handicap, och det kan t. o. m. vara så, att en kvinna på 35 år och som fått ett par barn betraktas som »överårig».

Arbetsgivarna klagat över kvinnornas bortovaro, och är det verkligen så att kvinnorna visar större frånvarofrekvens än männen i arbetet — den saken har så vitt jag vet ännu inte statistiskt bevisats — så har det sina naturliga orsaker som alla kvinnor i produktionen är väl bekanta med. Det beror inte på att kvinnorna är mindre intresserade än männen för sitt arbete, men barnen kan ligga sjuka hemma och behöver tas om hand — det är svårt

att få ett friskt barn placerat under tiden modern arbetar, än värre är det med ett sjukt — stortvätten hinns inte med på den knappa fritiden o. s. v. Men detta är inte kvinnornas fel. Den samhälleliga gärning som modern, genom att arbeta med uppfostran av sina barn, utför, borde sannerligen lönas bättre än vad som hittills varit fallet. Atminstone kunde man fordra, att företagen i någon utsträckning tog hänsyn till kvinnan i hennes egeskap av mor, exempelvis genom att erbjuda henne kortare arbetstid. Men detta innebär ett visst besvär för arbetsgivaren, bl. a. har man från det hållet anfört att företagets bokföring skulle bli för tungt belastad!

Det är uppenbart att kvinnorna här liksom när det gäller andra för dem viktiga frågor själva måste se till att få till stånd någon förändring. Det finns ingen anledning varför kvinnorna så snart de fött barn och fått ett hem att sköta skall drabbas av diskriminering på arbetsmarknaden. Kravet på deltidarbete för dem är varken orealistiskt eller ogenomförbart. Och det borde en gång för alla gå upp för de styrande i samhället och företagsägarna att kvinnorna har lika stor rätt till arbete i produktionen som sina manliga kamrater.

Det andra Amerika

Om hur fredsörelsen arbetar i Amerika berättade mrs Florence Gowgiel vid Mödrakommitténs möte i Lausanne i februari. Vi återger här en del av hennes intressanta tal.

Trots det kalla krigets propaganda och fastän hatets frön sätts tonvis under de sista tio åren så hatar det amerikanska folket fortfarande ej sina grannar utan önskar att leva i fred med dem. Och efter de storas möte i Genève har denna önskan mångdubblats.

Mer än sextusen fredsorganisationer har vuxit upp utöver landet, de flesta under de sista tio åren såsom en protest mot dem som predikar krigets oundviklighet. En sådan organisation, född ur Koreakrigets lidanden är kommittén Save Our Sons (Rädda våra söner) vars ordförande jag är.

Många föräldrar i min del av landet drogs till varandra genom samma sorger och beslöt att samarbeta i en protestörelse. Vi sörjde inte bara över våra egna söner utan som medlemmar av samma människofamilj, vi sörjde över alla människor som var offer för denna tragedi. Vi sände ut en kallelse till andra föräldrar och den 25 oktober 1952 samlades omkring tvåhundra till ett möte i Illinois' huvudstad. Vi lovade att arbeta oförtröttat för att detta mord på människor skulle upphöra. Vid den tiden var krigets dån så starkt att fredsroster hade mycket svårt att vinna gehör hos politikerna. Jag minns hur en delegation av mödrar uppvaktade våra riksdagsmän och fann dörren till deras kontor stängd. Men vi lät inte skrämja oss utan fäste skrivelsen med våra krav på dörren så att de inte kunde undgå att se den vid sin återkomst.

Vi började en kampanj för namnunderskrifter på en petition som krävde slut på blodbadet i Korea. Med bil och buss, till fots och per post samlade föräldrar utan svårighet tusentals namnunderskrifter. Vi band dem till en väldig volym. En delegation som jag hade åran att leda för med den till Washington

och överlämnade den till Vita Huset. Vi mottogs artigt av en av president Eisenhowers sekreterare som försäkrade oss att petitionen omedelbart skulle framlämnas till presidenten. Medan vi var i Washington besökte vi delegationsmedlemmarnas olika riksdagsmän, överlämnade kopior av skrivelsen och begärde deras stöd. Skrivelsen hade redan förut spritts över hela landet och fått stöd av tusentals föräldrar.

Utom petitioner och resolutioner spred vi böner om fred, vi gav ut regelbundna presskommunikéer och ett nyhetsblad två gånger i månaden, allt som allt 250.000 fredstrycksaker. Vår kommitté var den första vars fredsödjan lyckades göra sig hörd i landets press. Stora tidningar, religiösa organ, arbetarpressen, små landsortstidningar och andra fredsorganisationer än vår spred vår ödjan.

En av höjdpunkterna i vårt fredsarbete under Koreakriget var det underbara oväntade fredsbudskapet från tre amerikanska krigsfångar i Korea. De skickade oss hälsningar och tackade oss för vårt fredsarbete genom en kinesisk radiostation. Budskapet uppfångades av amerikanska nyhetsbyråer och publicerades i hela landet.

I tusentals brev fick vi bevis på folkets starka fredsörelse. Det amerikanska folkets varma önskan att leva i fred och i samarbete med andra länder har väckt min kärlek och beundran. Jag är stolt över mitt land och över våra demokratiska frihetstraditioner som gjort det möjligt för oss att arbeta för fred. — — Vi har inte en stor organiserad fredsörelse men i många organisationer bildas nu freds-kommittéer. Nästan alla protestantiska kyrkor har nu sådana. — — Många judiska ledare har lämnat viktiga bidrag till fredsarbetet. Katolikerna har tagit intryck av

ETT DÖDSBUD:

ERIKA STRAND, Koskullskulle, har lämnat

oss

Erika Strand har för alltid lämnat oss i en ålder av 44 år. Söndagen den 12 febr. nådde oss det sorgliga budet efter en till synes endast kort tids sjukdom. Inte anade vi när vi tillsammans med henne var ute för att sälja Vi Kvinnors julnummer att detta var sista handtaget Erika gjorde för SKV, som låg henne mycket varmt om hjärtat. Du var inte riktigt frisk, Du sa att Du skulle gå till läkare. Inte anade vi då att Du gick och bar på den mest fruktade av alla sjukdomar, cancer, som skövar så många liv. Du var en av stöttepelarna i vår SKV-avdelning, vars styrelse Du tillhörde. Du var alltid villig att ta på Dig arbetsuppgifter. När det blev aktuellt att gå med fredsappeller för namnunderskrifter då var Du naturligtvis med, för Du visste att det inte hjälper att sitta hemma och önska, det måste sägas ifrån så det hörs över hela världen. Därför gick Du ur hus i hus för att samla namnunderskrifter med krav om förbud mot atomvapnen. I somras blev Du vald till ombud vid Mödrarnas Världskongress i Lausanne. Det sista minnet för de flesta var när Du rapporterade från denna kongress, ett vackert minne.

Erika. Med Dig gick en mycket fin människa bort. Du hade en optimism som få och vi saknar alla ditt glada väsen. Du var en god vän och kamrat. Tack för vad Du gav. Vila i frid.

Greta L.

påvens budskap med dess krav på nedrustning, förbud mot atom- och vätevapen och experiment med sådana vapen. Inom arbetarrörelsen växer insikten om att atomkrig inte bara skulle förstöra Amerikas industrier utan hota livet på denna planet. — — Även negerna inser likheten mellan deras ställning i vårt land och kolonialförtryck i andra länder. — —

I allt fredsarbete finner man kvinnorna i första ledet. Föräldra-läroorganisationen som har nio och en halv miljon medlemmar har förklarat 1955: »Vi måste lära våra pojkar och flickor att se skillnaden mellan att angripa problem och att angripa

DE FYRA TRAPPSTEGEN

Från en resa i Italien 1955 — den sträckte sig över fyra månader — berättar här fil. kand. Signe Fredholm om fyra italienska städer. I nästa nummer får vi följa henne på weekend i en italiensk småstad.

Trehundraåttiofem trappsteg har min kamrat och jag nyss klättrat upp från plagen, där Medelhavet rullar in över miljarder små rundslipade stenar, ty Positano är ett fiskläge vid den mångbesjungna kusten söder om Neapel, där bergen reser sig skyhögt och de små vita husen tycks klänga sig fast vid bergssidorna ensamma och i klungor. Vår by liknar faktiskt en vägg fullsatt med fågelbon, men mellan dessa små nästen klänger grönska och blommor och vindlar trappor och smala stigar. På forskningsfärd efter ett pensionat ramlade vi rakt in i en italiensk familj, som just fått sitt nya hus med uthyrningsrummen färdigt.

Jag sitter och tänker på resan ned genom Italien, på de »trappsteg» som lett till denna gudabenådade plats, fyra italienska städer så fyllda av nuets skönhet och minnenas rikedom att vi nordiska resenärer som bo-or men nödgas vila och smälta det undfångna, innan vi kan ge oss ut på nya äventyr. Verona — Venedig — Ravenna och Firenze — vad skall man väl välja som kan skrivas ned på några korta spalter om dessa norra Italiens skattkammare, som gjorts till föremål för så många skildringar.

Verona — ingångsporten till Italien

Vad skall jag nu först välja när det gäller Verona, staden vid Adige, ingångsporten till Italien för vår tids nordiska resenärer såväl

människor — vi måste visa dem att mänskligheten är en enda familj.» Även kvinnoklubbarna arbetar för freden. Vid deras gemensamma kongress förra året sade delegaten från Kalifornien: »Våra olikheter må vara än så stora — i varje kvinnas hjärta finns ett ord som våra tankar dröjer vid och återkommer till. Det ordet är fred och vi önskar den för hela världen.»

som för tidiga århundradens plundrande barbarer. Den som kommer med snälltåget genom Brennerpasset möter här södern! Man upptäcker att de höga lärkträden med kraftiga horisontala grenar egentligen är cedrar och att nerium oleander, med dess skära blomklasar, som vi känner som krukväxt, här

RAVENNA: Delbild av en av S:t Vitaletempels utsökta kolonner, bysantinska kapitolen.

vuxit ut till träd och höga buskar med doftande blommor i alla färger. Är lyckan god och man kommer i rätt tid har man kanske turen att själv få plocka några söta violetta bollar från ett fikonträd, och i salustånden på piazza dell'Erbe lockar under varma augustidagar berg av tomater och spansk peppar, persikor och årets första druvor i hårt packade klasar till priser som kommer ögonen att lysa på en svensk husmor. (Obs! Säsongsens frukt och grönsaker jämte vin och bussbiljetter är också det enda som är billigt i dagens Italien!)

Vi finner en stad av marmor, röd

och vit, med smäckra medeltidstorn och härliga kyrkor och palats, en väl bibehållen romersk amfiteater från kejsartiden jämförlig med Roms Colosseum, fast den »endast» lär ha rymt 25.000 åskådare, då Roms skall ha haft plats för dubbla antalet. Men bland alla härligheter stannar jag helst vid den lilla romerska friluftsteatern utgrävd i en av kullarna på norra flodstranden och vid den gamla rådhusplatsen, numera piazza Dante, till ära för skalden som under sina landsflyktsår gjorde staden ett besök och vars staty reser sig över den öppna platsen.

Teatern skall man besöka en förmiddag, vandra uppför smala gångar mellan marmorbänkar och dricka in doften av timjan, av lager och oleandrarnas blommor. Mitt över några bänkrader har det byggts dit en liten vit kyrka byggd på 800-talet. Själva teatern är från tiden omkr. Kristi födelse och vid vårt besök rådde där liv och brådska. Det skulle ges ett Shakespearedrama samma kväll — alla platser slutsålda — elektriska sladdar dras fram mellan snart 2.000-åriga bänkar och scenarbetare ropar anvisningar åt varandra. Men högre uppåt kullen kring San Girolamo-klostret, tar tystnaden åter vid, och man har framför sig en av de vackraste utblickarna över staden, kullarna och den blå Lombardiska slätten.

På kvällen bör man slå sig ned vid ett av de små kaféborden på piazza Dante. I denna rektangulära festsal med palats till väggar och belyst av ett milt strålkastarljus samlas stadsbor och turister vid ett glas vin eller en liten kopp espresso, det starka söta italienska kaffet. Barnen fladdrar omkring oss som mångfärgade fjärilar, ty i Italien — precis som i Moskva — är de alltid med. Musiken spelar men inte påträngande och Dantes jätteggestalt höjer sig över oss alla. Det är en kväll som man inte glömmer.

VENEDIG, staden utan trottoarer och utan biltrafik. Turisten får lämna sin eventuella bil till förvaring vid infarten till staden.

Venedig — »havets drottning»

Från Verona till Venedig är det föga mer än en timme med snabbaste tåg, men vi möter ändå en annan värld — vi har utbytt landet mot havet. Venedig ligger bokstavligen i havet, ty för 1500 år sedan, då vilda germanstammar över alperna trängde ned i Italien, flydde fastlandets befolkning ut på de sumpiga och träskartade öarna, byggde fördämningar och grävde kanaler och så småningom började den skeppsfart österut som en dag skulle besegra den mäktige medtävlaren Genua och göra den venetianska republiken till världens främsta handelsvälde. När man står vid stranden nedanför Dodgepalatset och ser över havsviken bort emot Lido erinrar man sig gärna att det var här som dodgen under stadens storhetstid varje kristihimmelsfärdsdag i högtidsdräkt steg ned i sin förgyllda och snidade praktslup och ute i sundet kastade en guldring i böljorna som ett tecken på Venedigs symboliska giftermål

med havet. »Vi äkta dig, o hav, till tecken av verkligt och beständigt herravälde.»

»Havets drottning» nalkas man sjöledes — tyvärr mera sällan i den klassiska gondolen men i ångslupar och motorbåtar som för oss uppför den slingrande Canale grande, förbi den långa raden av palats så vackra ännu i sitt förfall. För många nordbor betyder säkert Venedig en första fläkt av orienten. Det var österut ända bort mot Siam och Kina som de stora handelsflottorna helst styrde under 13- och 1400-talen och kom tillbaka med sandelträ och dyrbara kryddor, broderade schalar och ädla stenar.

Venedig med sin piazza och piazzetta, med sina kanaler och palats är numera främlingarnas stad. Men bakom det till synes bekymmerslösa livet, bakom flanerandet på piazzan och bland praktfulla butiker — och Venedig är väl en av de få europeiska städer där man ännu verkligen kan

Kejsarinnan Galla Placidias gravkapell byggt för c:a 1.500 år sedan . . .

flanera, ty alla bilar och motorcyklar får vackert stanna vid järnvägsstationen — finns en annan stad, där tvätten fladdrar tvärs över gatan, där dörrarna står öppna ut mot trånga gator och man skyntar människor i arbete. Där stoppas madrasser, sys blusar och bakas makaroni och ute på Murano bedrivs fortfarande den storartade glasindustri för vilken Venedig blev ryktbar redan under 1200-talet. Är man ute på dessa gator en kväll mellan sju och åtta vandrar man i takt med den arbetets armé som skyndar hemåt från kontor och expeditioner — med flit underlåter jag att nämna affärer, ty stängningstiderna är i Italien ytterst växlande och oftast sena.

Också kontoren slutar sent och börjar tidigt, men så har man denna tre å fyra timmars ledighet under dagens hetaste timmar, när affärer och banker är stängda och människorna sträcker ut sig på sina sängar bakom stängda fönsterluckor.

Det är de bofasta som fyller de tidiga morgonbåtarna ut till Lido, där man inte endast beundrar havet utan också kryper ned i dess underbara svalka. Och på återvägen ser man Venedig som staden skall ses, näckrosen vilande på havet.

Ravenna — gravarnas stad

Att från Venedig komma till Ravenna, denna den minst pittoreska bland Italiens städer, är att från festen hamna direkt i vardagen. Men det är vilsamt att vandra på de tysta gatorna och passera inte tystnaden en stad uppbyggd kring tre gravar? Här fann Dante — för att ta dem i omvänd tidsföljd — den ro han förgäves sökt under sitt kringirrande liv, här vilar östgoternas konung Teoderik sen 1400 år och här byggde slutligen kejsarinnan Galla Placidia, dotter och syster till romerska kejsare och själv under en följd av år regerande furstinna, hundra år tidigare det gravkapell där hon antagligen aldrig själv fick vila. När man kommer från solljuset in i hennes mausoleum, en oansenlig tegelbyggnad byggd i form av ett grekiskt kors, är det ljus som släpps in genom de smala fönsterspringorna så svagt att man tycker sig stå i mörker. Men så småningom viker dunklet för ett blekt gyllne skimmer — det är mosaikerna runt väggarna som tar form — guldgrunden kring hjortarna som bland slingrande revor söker sig fram mot »vattubäckar», kring den gode herden — en skägglös grekisk yngling, lutad mot sin korsformiga stav och omgiven av sina får, som vänder sig emot honom lystrande efter hans ord, kring apostlarna med duvorna vid sina fötter. Och valvet över våra huvuden välver sig som en djupblå himmel beströdd med gyllne stjärnor med korset i mitten. Det starka intryck man får av den människa som kring sin sista viloplats skapade denna symbolvärld fördjupas ytterligare, när man hör hennes historia. Dotter till den siste kejsaren över det samlade romerska riket, och syster

(Forts. å sid. 20)

Franska Kvinnors Förbund har nyligen hos sin regering krävt att den psyko-profylaktiska metoden för smärtfri förlossning skall införas vid alla landets förlossningskliniker. Den har hittills tillämpats vid vissa kliniker i Paris, vars ledande gynekologer studerat den i Sovjetunionen. Med början i nästa nummer kommer vi att publicera en utförlig skildring av den psyko-profylaktiska metoden och de erfarenheter man i Frankrike har av den. Som en inledning till denna artikelserie återger vi här en tysk kvinnas erfarenheter av metoden ifråga. Artikeln är hämtad ur den tyska kvinnotidskriften »Die Frau von heute», som utkommer i Düsseldorf.

den känsla av övergivenhet som fyllde mig när dörren föll igen mellan min man och mig och jag togs om hand på ett visserligen vänligt men dock mycket opersonligt sätt. Svårt tyckte jag också det var när strax före födelsen tjänsten övertogs av en annan, för mig fullkomligt obekant barnmorska, som jag först måste söka inställa mig på.

Den här gången kunde jag vid mina återkommande besök bli bekant med barnmorskor, sjuksystrar

Jag upplevde den smärtfria förlossningen

Det började egentligen mycket enkelt, ja närmast tillfälligt.

Det var på sensommaren 1934, några få veckor innan jag skulle få mitt andra barn: vi var på besök hos vänner. Och som det brukar vara — den väntade världsmedborgaren intog en stor plats i samtalen. Då föll des stickordet: *smärtfri födelse*. En av gästerna berättade om försöken vid Leipziguuniversitetets kvinnoklinik att uppnå en avsevärd lindring av födslosmärtorna genom användandet av den s. k. psyko-profylaktiska metoden (själslig och kroppslig förberedelse för nedkomsten. Red. anm.) som baserar sig på den sovjetiske vetenskapsmannen Pavlovs lära. Det är självklart att jag hade ett brinnande intresse för frågan, så mycket mera som jag läst en hel del om saken men hört mycket lite om de praktiska resultaten hos oss.

Redan nästa dag satte jag mig i förbindelse med kliniken. Trots att min nedkomst var tämligen nära förestående blev jag antagen till förberedelsekursen i den psyko-profylaktiska avdelningen.

Från den tidpunkt då jag regelmässigt deltog i denna kurs försiggick en stor omvandling inte bara i mitt kroppsliga befinnande utan också i mitt sinnestillstånd.

Jag hade ärligt talat gått dit med en stor nypa skepsis även om jag var intresserad av den nya metoden. Men redan mötet med de människor som arbetade där — det var övervägande kvinnor — och den atmosfär som härskade i rummen gjorde intryck på mig.

FÖRBEREDELSE FÖR »DEN SVÅRA STUNDEN»

Den psyko-profylaktiska metoden vid bekämpandet av födslosmärtor är ett program av väl genomtänkta pedagogiska åtgärder. Jag skall berätta om dem utifrån mina egna personliga erfarenheter. Som en särskilt verksam faktor i förberedelsestiden, som skall omfatta ca 8 veckor före nedkomsten, fann jag vara att jag lärde känna den mänskliga och lokala atmosfär i vilken jag skulle föda mitt barn till världen. Jag minns alltför väl min första nedkomst och

och läkare. Det uppstod ett förtroeligt förhållande, vilket är av stor betydelse just för den unga barnaföderskan. Det ger henne en känsla av lugn och säkerhet att veta sig komma i goda händer i sin så kallade svåra stund. Detta förtroendeförhållande innesluter individuell rådgivning med läkaren och alla möjligheter till materiell och socialhygienisk hjälp. Så uppnår man att befria den blivande modern från bekymmer och hämningar av olika slag som annars inte bara kan fördunkla glädjen över det väntade barnet utan också snöra ihop sig till ett komplex som vid förlossningen kan framkalla allvarliga störningar. Själv fann jag detta förtroendeförhållande ytterst välgörande och lugnande.

En annan viktig faktor är den inre atmosfären vid kliniken. Där fanns det så kallade förberedelsestället, där man träffades, samtalande och också tillbringade den första tiden då verkarna börjat. Detta rum utstrålade hemtrevnad och värme med sitt gemytliga »prathörn»

försett med länstolar och golvlampa, med tavlor och blommor. Vägarna var målade i milda färger och särskilt utövade taket med sin färg i rosa en lugnande verkan på mig.

Också i det rum där nedkomsten äger rum och som naturligtvis fyller alla moderna fordringar i medicinskt och hygieniskt hänseende har man lagt stor vikt vid vad man kallar småsaker. Den födandes blick faller inte på några skräckinjagande instrument och redskap utan på vänligare saker: barnsängen och den lilla badbaljan som båda bara tycks vänta på den lilla nya världsmedborgaren. Och rummet är bara avsett för en — man slipper störas av ljud från födande medsystrar.

Inte minst viktigt när det gäller att besegra ångestkänslor och olika hämningar är att den blivande modern görs förtrolig med de naturliga processerna i kvinnans kropp under havandeskapet, under födelseakten och under barnsängstiden.

HUVUDSAKEN: LÄRA SIG AVSPÄNNING

I centrum för den kroppsliga förberedelsen står uppgiften att lära sig slappna av. Det är otroligt hur svårt det egentligen är, särskilt för den nervösa, hetsade storstadsmänniskan. Att kunna den fullständiga avspänningens konst, att kunna lösgöra sig från all förkrampning och spänning, innebär en viktig hjälp för underlättande av födelseprocessen. Genom en bestämd, väl genomtänkt havandeskapsgymnastik förberedes kroppen för de förestående ansträngningarna. Samtidigt därmed övas avspänningen systematiskt. Till detta kommer att man övas i en bestämd andningsteknik, mellangärdsandning. Genom att medvetet och disciplinerat tillämpa denna teknik underlättar man födelseprocessen, ty syretillförseln spelar en väsentlig roll för mor och barn.

Alla dessa övningar är enkla och lätta att lära. Om de användes riktigt innebär de på intet sätt någon överansträngning för den havande kvinnan, utan stegrar hennes krafter och hennes välbefinnande.

ÖGONBLICKET ÄR INNE

Känslan av lugn och säkerhet lämnade mig inte ens när den stunden närmade sig som man enkelt brukar kalla kvinnans svåra stund. När jag

satt i bilen och åkte den välkända vägen till kliniken gav min man ord åt det jag kände: »Jag har en känsla av att du åker för att hälsa på hos goda vänner. Jag är alldeles lugn för jag vet att du är i goda händer!»

I kliniken väntade man redan på mig. Och sedan var jag inte ensam en enda minut eller överlämnad åt mörka och bekymrade tankar. När sedan de regelrätta värkarna satte in koncentrerade sig allt på det arbete som nu måste göras. Också jag hade min del av det. Jag hade nog att göra med att anpassa min andningsteknik till värkarnas rytm, verkligen inställa kroppen på fullkomlig avspänning och ge mina hjälpare anvisningar om var hjälpåtgärderna behövdes. Dessa bestod av bestämda massagegrepp och så kallade hudretningar som förhindrade kramp och hjälpte till att avlägsna smärtorna.

Så flög tiden bokstavligen talat i väg. Inte ett enda ögonblick hade jag känslan att vara hjälplöst utlämnad åt smärtorna. Medan under den hittills vanliga förlossningsmetoden just denna långa tid med öppningsvärkarna formligen suger ut kvinnans krafter så att hon trött intill döden träder in i den svåraste delen av förlossningen, själva nedkomsten, så har hon med den psyko-profylaktiska metoden hushållat med sina krafter, hennes aktivitet är fortfarande på höjdpunkten och hela hennes viljekraft koncentreras nu på att slutföra förlossningen så bra och så snabbt som möjligt.

Under den process som nu försiggår, då barnets egentliga födelse rycker närmare med varje värk, inställer sig smärtor som inte fullständigt kan besegras, det skulle i så fall vara genom bedövning med hjälp av medikamenter. Men denna tidsintervall är ojämförligt kortare än den vanligen ändlösa öppningsperioden. Därtill kommer att den födande koncentrerar all sin kraft på födelseprocessen, därigenom blir smärtorna mindre.

Jag upplevde mycket medvetet de olika stadierna under förlossningsprocessen, kontrollerade mig själv och mina reaktioner och iakttog omgivningens inverkan på mig. Hela processen, från de första värkarna till den nyföddes skrik, varade ungefär 5 timmar mot nära 24 timmar när mitt första barn kom till världen.

När jag höll min andre son i mina armar kände jag mig trött som efter ett tungt arbete, men på inget sätt så fullständigt utpumpad och berövad alla krafter som efter min första nedkomst.

FÖRVERKLIGANDET AV EN ÖNSKEDRÖM

Det har redan gjorts mångfaldiga försök att besegra förlossningssmärterna eller inskränka dem till ett minimum. Det är här inte tal om bedövningsmedel, som ju vid särskilt komplicerade fall kan vara nödvändiga.

Men det väsentliga i den psyko-profylaktiska metoden enligt Pavlovs lära är samklang mellan psykiska och fysiska faktorer och som visat sig vara alldeles särskilt framgångsrik i bekämpandet av förlossningssmärterna.

Som varje ny metod måste också denna kämpa mot motstånd, fördomar och oförståelse. Men den har redan en stab begestrade förkämpar. I Tyska Demokratiska Republiken ingår införandet av de psyko-profylaktiska metoderna vid förlossningshjälp i det statliga hälsovårdsväsendets omfångsrika program. Början har gjorts med arbetet vid den här skildrade avdelningen av Leipziguniversitetets kvinnoöklinik, och erfarenheterna är mycket goda.

Här har en förebild skapats för en utveckling i bred omfattning. Och på denna omfattning beror det. Denna metod, förverkligandet av generationer läkares och mödrars önskedröm, får inte vara något privilegium för ekonomiskt välplacerade patienter — det är den icke i TDR —, utan den måste som en självklarhet komma alla kvinnor tillgodo. En erfaren barnmorska, som först var mycket skeptisk och sedan blev en hänförd anhängare av den psyko-profylaktiska metoden, sa till mig: »Det skär mig i hjärtat när jag hör kvinnornas skrik i födslo salen. Tidigare ansåg jag att det hörde nu en gång till barnafödandet och stod inte att ändra. Men nu vet jag att detta övermått av smärter varken är gudabestämt eller nödvändigt och att man mycket väl kan lindra smärtorna, ja avlägsna dem fullständigt. Sedan jag vet det älskar jag mitt arbete ännu mera.»

Men fackmännens bemödanden räcker inte, kvinnornas krav måste till för att denna den moderna veten-

Förklara kriget olagligt!

Ur ett tal av vice ordföranden i Internationella Kvinnoförbundet för Fred och Frihet, mrs PHOEBE CUSDEN, hållet vid Mödrakommitténs möte i Lausanne i februari i år.

Vi tror alla att världens mödrar skulle kunna frigöra världen från krig om de ville samarbeta helhjärtat för detta mål. Vi söker mobilisera människolivets starkaste kraft.

Vårt mål är att rädda våra barn och världen från krigets gissel. Vi är ense om nödvändigheten av förbud mot tillverkning av och experiment med atom- och vätebomber och andra massförstörelsevapen. Jag tror att vi är ense om att det inte är något förbud mot något visst vapen: även om vi lyckades genomföra det skulle andra och värre vapen framställas. Endast total universell avrustning och en överenskommelse om att kriget som sådant är olagligt är av verkligt värde om vi önskar nå vårt mål. Till och med militarismens talesmän har nödgats medge att endast avskaffande av kriget kan rädda världen. Likväl fortsätter de att »förhandla mot en bakgrund av styrka» — styrka i fråga om de vapen som kan förgöra mänskligheten. I atomåldern är det enda alternativet till total förstörelse total fred — fullständigt förkastande av kriget som metod att lösa tvister av alla slag. Ett lokalt krig kan snabbt utvecklas till ett världskrig och i ett världskrig kommer man att använda atomvapen. Det är likgiltigt vilken sida som faller den första bomben — ögonblicklig vedergällning kommer att följa och leda till mänsklighetens undergång. Därför måste vi, anser jag, från början påyrka:

1. Icke-våld vid slitande av alla tvister
2. Fullständig och universell avrustning
3. Lag i stället för styrka
4. Samverkan i handling mellan alla nationer för avlägsnande av konflikthanledningar och för utnyttjande av jordens tillgångar till förmån för alla folk.

Om vi är uppriktiga när vi yrkar på fredlig lösning av tvister så betyder det att vi motsätter oss militär aktion för eller emot varje politik

skapens erövring verkligen skall bli allmän egendom. Vilken härlig tanke: det ligger i våra händer att ångesten och fasan för förlösningens svåra stund snart skall höra det förflutna till, precis som spökrädsan.

Anne Storm.

och varje land. Därav följer att vi måste vara beredda att motsätta oss krigsförberedelser av vår egen regering såväl som av andra nationers regeringar — faktiskt kan vi ju direkt påverka endast vår egen regering. Vi måste förklara för vår egen regering att vi mödrar icke vill stödja krig eller krigsförberedelser eller civilförsvar — som är byggt på en lögn eftersom det inte finns något försvar mot vätebomben.

Därav följer också (och detta är svårare att godta) att vi måste motsätta oss militärt ingripande även mot ondska och orättfärdighet. — — — Detta betyder inte att vi bör ödmjukt underkasta oss orätt och övermakt. Det betyder att vi måste kämpa med icke-våldsmetoder — så som Gandhi lärde våra indiska vänner att göra, så som de sydafrikanska kvinnorna gör när de tyst demonstrerar iförda svarta axelband, lugnt paraderande utanför parlamentshuset såsom protest mot de grymma raslagarna. Låt oss därför förklara att vi är emot alla krig, att i atomåldern kan ingen bli segrare, att vätebomben ej respekterar gränser, att den för med sig död eller kvarstående lidande till världens folk. Vi kan inte riskera ett nytt krig för vilket ändamål det än må vara. Om vi samtycker till krigsförberedelser av något slag samtycker vi till mord på våra barn och våra barnbarn.

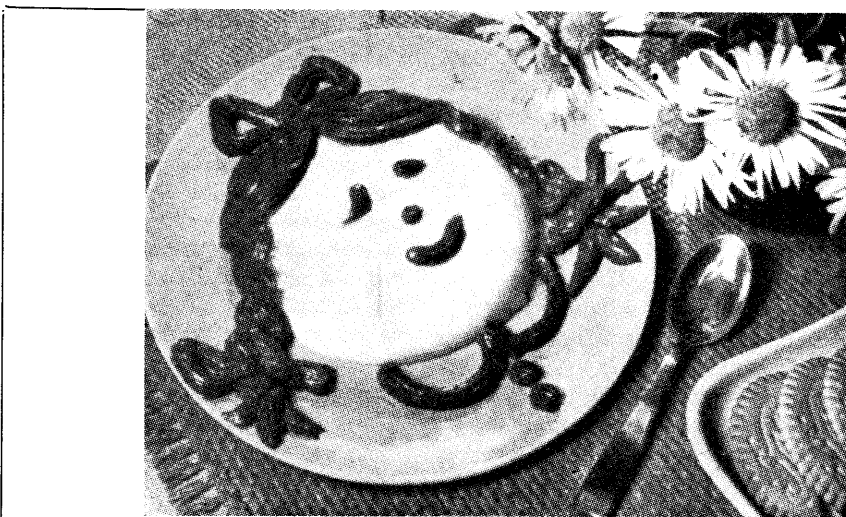
Om vi nu är överens om denna grundprincip — icke-våld — hur skall vi gå tillväga? — — — Vi måste se till att vår deklaration blir vida spridd genom många kanaler.

De av oss som tillhör sociala eller politiska organisationer — religiösa samfund, fackföreningar, föräldraföreningar — bör söka påverka dem. — — — Vi bör på allt sätt söka använda pressen för att göra vårt budskap känt. Brev till lokala såväl som nationella tidningar är av värde — det är lättare och betydelsefullt att nå fram till lokalpressen. Det är möjligt att påverka radio- och filmprogram både positivt och negativt. — — — Det skulle vara en hälsosam chock för ett filmbolag om en stor del av åskådarna lämnade biografen när en krigsförhärjande film visas. Vi mödrar har vårt största ansvar när det gäller uppfostran — ansvaret att fostra våra barn för fred.

Om de hade kommit litet närmare skulle de ha förstått honom när han sade: Saliga äro de fridsamma, saliga äro de saktmodiga. Salig är den som giver som en moder giver sitt barn, utan att fråga om barnet känner tacksamhet. Salig är den som alltid förlåter, som en mor måste förlåta sitt barn, inte en gång, eller två gånger, men alltid intill dagarnas ände. Salig är den som måste ge varje människa han möter av sig och sitt, och inte kan hålla det tillbaka. Det är människoliv, att vara en outtömlig gåvornas källa som bubblar över, vare sig själen vill eller ej. Guds rike är att dela var glädje och var sorg som möter på vägen.

VILH. GRÖNBECH

(Ur ett otryckt manuskript)

FÖDELSEDAGSEFTERRÄTT. Både innehållet och formen bör kunna stämma ett litet födelsedagsbarn till fest. Och enkel att göra är den, ty ingredienserna är de så moderna puddingpulvren. Själva grundstommen är en stelnad och uppstjälpt pudding med citron- eller vaniljsmak, flätor, krage och ansiktdetaljerna är chokladpuddingen som spritsats ut.

Den lille prinsen

IV.

Prinsens lilla planet låg i närheten av de små planeterna 325—329 så han besökte dem först. På den första bodde en kung, hans hermelinsmantel täckte hela planeten. Han regerade över hela världen och alla stjärnor sade han. — På den fjärde planeten bodde en affärsman. Han var så upptagen med addition att han inte ens såg den lille prinsen...

— Det blir femhundraen miljoner sjuhundratreutioen, sa han.

— Femhundra miljoner vad för något? — Miljoner av såna där små saker som man ibland ser på himlen. — Myggor? — Nej, små saker som lyser. — Ah, stjärnor. Vad gör du med femhundra miljoner stjärnor? — Ingenting, jag äger dem. — Vad tjänar det till att äga stjärnor? — Det tjänar till att vara rik. — Vad tjänar det till att vara rik? — Att köpa fler stjärnor om någon finner dem. — Men hur kan man äga stjärnorna? — Jo för att jag är den förste som har kommit på den idén. — Men vad gör du med dem? Du kan inte plocka stjärnor. — Nej, men jag kan sätta dem på banken. — Vad betyder det? — Det betyder att jag skriver på ett litet papper hur många stjärnor jag har. Och så läser jag in papperet i en låda. — Det är lustigt, tänkte den lille prinsen. Det är ganska poetiskt. Men man kan inte ta det på allvar. Och så sa han: — Jag har en blomma som jag vattnar alla dagar. Och så har jag tre vulkaner som jag sotar varje vecka. För jag sotar också den som är slocknad. Man kan aldrig veta. Det är bra för mina vulkaner och för min blomma att jag äger dem. Men du är inte till någon nytta för stjärnorna. Stora människor är bra konstiga, tänkte den lille prinsen.

Den femte planeten var mycket lustig. Det var den minsta av alla. Där fanns jämnt och nått plats för en lykta och en lykttändare. — — — När prinsen kommit fram till planeten hälsade han artigt på lykttändaren. — God dag, varför har du just släckt lyktan? — Det är enligt föreskriften. — Och så tände han den

igen. — Men varför har du tänd den igen? — Enligt föreskrift. — Jag förstår inte, sa den lille prinsen. — Det är ingenting att förstå, sa lykttändaren. Order är order. Och så släckte han lyktan och torkade pannan med en rödrutig näsduk. — Jag har ett förfärligt yrke. Det var förnuftigt från början. Då släckte jag på morgonen och tände på kvällen. Och hade resten av dagen att vila på och resten av natten att sova. — Och har det blivit ändrade föreskrifter sen dess? — Nej, föreskrifterna har inte ändrats. Det är det hemska. Men är för år snurrar planeten allt fortare och nu när den går runt en gång i minuten har jag inte en sekunds frid. Jag tänder och släcker en gång i minuten.

När den lille prinsen fortsatte sin resa tänkte han att lykttändaren var den ende av dem han mött som han kunde vilja ha till vän, kanske för att han sysslade med något annat än sig själv. Men hans planet var verkligen alldeles för liten. Där fanns inte plats för två. En annan sak som den lille prinsen inte vågade erkänna för sig själv var att han skulle sakna denna planet framför allt därför att där var det solnedgång ettusenfyrahundrafyrtio gånger om dygnet!

Den sjunde planeten var jorden.

Jorden är minsann ingen struntplanet. — — — Jag kan ge er en föreställning om dess storlek om jag säger att innan man uppfunnit elektriciteten skulle man ha behövt för alla dess världsdelar en hel armé av lykttändare — fyrahundra sextiotvå tusen femhundraelva. — — — Men det är inte riktigt hederligt av mig

»Jag har en blomma som jag vattnar alla dagar. Och så har jag vulkaner som jag sotar varje vecka . . . »

att berätta om alla lykttändarna. Det kunde ge en felaktig uppfattning om vår planet åt dem som inte känner den. Människorna tar mycket litet plats på jorden. Man skulle kunna klämma ihop hela mänskligheten på den minsta söderhavso. — — — När den lille prinsen väl var på jorden förvånade han sig över att han inte träffade någon människa. Han gick genom öknen och mötte en blomma. — Var är människorna? frågade han artigt. Blomman hade en dag sett en karavan dra förbi: — Människorna? Det finns, tror jag, en sex sju stycken. Det är år sen jag såg dem. Men man vet aldrig var man ska finna dem. De driver med vinden. De har inga rötter, det är mycket besvärligt för dem.

Den lille prinsen besteg ett högt berg. Han gick över sandslätter, över klippor och snö. Till sist fann han en väg. Och han kom till en rosengård i blom. Prinsen såg på rosorna. De såg ut precis som hans blomma. — Vad är ni för några? frågade han. — Vi är rosor, svarade de. Han kände sig mycket olycklig. Hans blomma hade berättat för honom att hon var ensam i sitt slag i världen. Och här fanns det femtusen likadana i en enda trädgård! — — — Han sa till sig själv: — Jag som trodde att jag var rik och ägde en enastående blomma. Och så är det bara en vanlig ros. Den och mina tre vulkaner som räcker mig till knäna och en av dem är kanske slocknad för alltid, jag är verkligen ingen stor prins. Och han lade sig ned i gräset och grät.

Men då kom räven. — Jag är här, sa en röst under äppelträdet. — Vem

är du? sa den lille prinsen — du är vacker. — Jag är en räv, sa räven. — Kom och lek med mig, föreslog den lille prinsen. — Jag är så ledsen. — Jag kan inte leka med dig, sa räven, jag hör inte ihop med dig. — Höra ihop, vad är det för något? — Det är något som man alltför ofta glömmar, sa räven. Det betyder att skapa samband. — Skapa samband? — Ja visst, sa räven. An så länge är du för mig bara en liten gosse som är lik tusen andra små gossar. Jag behöver dig inte. Och du behöver inte mig. Men om du hör ihop med mig då behöver vi varandra. Du blir enastående för mig och jag för dig. — Jag börjar förstå, sa den lille prinsen. Det finns en blomma, jag tror att hon hör ihop med mig. — — — När den lille prinsen gick vidare gav räven honom en hemlighet i present. Här får du min hemlighet, sa räven. Den är mycket enkel; man ser bra bara med hjärtat. Det viktigaste är osynligt för ögonen. — Det viktigaste är osynligt för ögonen, upprepade den lille prinsen för att komma ihåg. — Det som gör din ros så viktig för dig är den tid du har offrat för henne. — Den tid jag har offrat för min ros, sa den lille prinsen för att minnas. — Människor glömmar denna sanning, sa räven. Men glöm det inte du. Allt som du hör ihop med har du ansvar för. Du har ansvar för din ros. —

När den lille prinsen hade berättat alla sina öden var åtta dagar gångna. Vattnet var slut. De var mycket törstiga. Men det hände sig att de fann en brunn, en brunn med härligt vatten. Och de drack sig otörstiga.

— — —
— Men du måste hålla ditt löfte, sa den lille prinsen till mig när vi satt oss ned igen. — Vilket löfte? — Du vet väl, en munkorg till mitt får. Jag har ju ansvar för blomman. Och så ritade jag en munkorg. Sedan sa han: — Jag är glad att du har kunnat laga din flygmaskin så att du kan fara hem till dig. Jag ska också fara tillbaka hem i dag. Det är långt dit. Men jag har ditt får. Och lådan åt fåret. Och munkorgen. — Jag kände mig sorgsen. Och jag förstod att jag inte kunde uthärda tanken att aldrig mer få höra honom skratta. Hans skratt var för mig som en källa i öknen. — Lille vän, jag vill höra dig skratta en gång till. — Men han sa: — I natt är det ett

Rätt och glatt i bomull

Nog måste man ha både gott om tid och kunnighet på området för att det nu för tiden ska löna sig att köpa tyg och sy åt sig själv. Att anlita sömmerska för en bomullsklänning är i varje fall ingen idé — det är betydligt billigare att köpa den färdig. En annan sak är det med småflickornas kläder. Barnkläder är skamligt dyra och därtill ofta av dålig kvalitet. För att inte tala om

att det i regel inte är någon »växtmän» i dem, sömmarna är så snålt tilltagna att inget finns att släppa ner eller ut. Här lönar det sig absolut att sy själv och med hjälp av goda tillskärningsmönster klarar de flesta mammor den saken.

Bland floran av modejournaler så här års intar den från KF — Vår Mönstertidning — en särställning, dels därför att allt den visar är vackert och förnuftigt och passar hos oss, dels därför att det är lätt att få mönster till de olika modellerna. Ni som ska sy bomullsklänningar till era småflickor har mycket att välja på där. De två modellerna vi visar här är väldigt söta med sina holkar och rynkade kjolar. Mönster finns att få i storlek 4 och 6.

Det stora rockförklädet på bilden kan också tjänstgöra som sommarklänning, så rejält tilltaget är det. Det är lätt att sy och lätt att stryka, vilket framgår av den lilla teckningen där det är utbreddt. Vill man ha ett litet kokett förkläde kan samma mönster användas — man gör bara förklädet betydligt kortare.

Mönstren finns att köpa i konsumbutiker och kooperativa varuhus.

är sen. Min stjärna kommer att vara rakt ovanför den plats dit jag kom då. Och det viktigaste är det som man inte kan se. — Ja visst — Som med blomman. Om du älskar en blomma som finns på en stjärna så gör det dig lycklig att se på himlen om natten. — Ja visst. Du ska se på stjärnorna om natten. Det är så smått hos mig så jag kan inte visa dig min stjärna. Men det är bättre så. Min stjärna ska vara en av stjärnorna för dig. Då kommer du att tycka om att se på alla stjärnor. Alla ska vara dina vänner. Och så ska jag ge dig en gåva. — Han skrattade. — Ack lille vän jag tyc-

ker om att höra dig skratta! — Just det ska bli min gåva. — Hur menar du? — Stjärnorna är inte desamma för alla. För några som färdas är de ledstjärnor. För andra är de bara små ljus. För de lärda är de problem. Men alla de stjärnorna tigger. Du ska ha stjärnor som ingen annan. — Hur menar du? — Eftersom jag ska bo på en stjärna och skratta på den så kommer det att kännas för dig när du ser på himlen om natten som om alla stjärnor skrattar. Du kommer att ha stjärnor som kan skratta. Och så skrattade han och försvann ljudlöst.

— S L U T —

Den gåva

som SKV:s förbundsstyrelse fick mottaga vid förbundsmötet i januari — 2.178 kronor — och som åstadkommits genom en 50-öresinsamling bland medlemmarna, har nu i enlighet med de ädla givarnas vilja omsatts i en modern dupliceringsapparat. Vi skall inte här utbreda oss om alla dess förtjänster, bara rikta ett varmt tack till alla er som bidragit till den storartade gåvan. Naturligtvis kan inte bilden göra underverket full rättvisa eftersom alla finesserna inte syns — de finns inuti den.

DE FYRA TRAPPSTEGEN

(Forts. fr. sid. 14)

till den förste kejsaren över det västromerska, tvangs hon av politiska hänsyn att räcka en barbarhövding sin hand. Hans efterträdare tvingade henne att tillsammans med andra romarinnor i fyra timmar gå före hästarna i hans triumftåg och körde därpå bort henne från kejsarpalatset. Av sin bror friköptes hon omsider ur fångenskapen och, efter ett nytt äktenskap, för andra gången

änka förestod hon under en följd av år regeringen för sin omtynda son, som var morbroderns arvinge. Det är under denna tid hon låter bygga gravkapellet. Hon dog emellertid i Rom och man vet inte om hon någonsin fick vila i det rum som tycks så starkt präglad av hennes ande.

Det fjärde trappsteget — Firenze

Mitt första besök i Firenze var en jul- och nyårshelg för mer än tjugo år sedan. Efter mässan på juldagen satt jag som så många andra på trappstegen mitt emot hittebarnshuset och tittade på Della Robbias medaljonger med spädbarn, numera så välbekanta för oss genom Rädde Barnen. Solen sken och promenadkoftans knappar knäppte upp sig själva, luften smekte. Jag vandrade långsamt fram mot San Marco-klostrets gård med den väldiga cedern och de smäckra kolonnerna och stod snart uppe i klostret framför bladen i en av världens vackraste bilderböcker — Fra Angelicos målningar från Jesu barndom. Men dessa augustidagar brände solen, dammet stod som fin rök över nya byggen och snustorra vägar och trafiken brusade genom tränga gator. Vägen mellan museernas skatter brände så het att det tog sin tid innan man

kunde sträcka sig mot de skatter Firenze bjuder i så slösande rikedom, och när man nödgades lämna deras svala valv trädde Lorenzo di Medici och renässansens obevekligt i bakgrunden för dagens vedermödor. »Nästa gång vi reser hit», sade min reskamrat, »måste det vara tidig vår, när man sträcker sig emot solen och marken blommar. På sommaren ska man vara på landet.» Och jag förstod att hon längtade efter några vitstammiga björkar vid en liten byväg, en blå sjö och en ko längre in bland träden, ty hon var från Småland.

Så sitter vi på vår loggia. Filippo, vår värd, har gått ned i byn i något av de många bestyr som turismen medför för värdfolket och hans hustru Maria arbetar i sin syateljé ovanpå — det tycks vara hon som står för den jämna och stadiga förtjänsten året runt. I ett litet rum därintill bor hennes gamla föräldrar, hans har sitt eget hus i närmaste fiskläge och hans mor, en vacker ståtlig gumma kommer ibland med blommor och druvor från deras trädgård. Då blir det många kyssar och traktering i det privata rummet där familjen intar sina måltider — i vanliga fall nio personer, ty en kusin sköter huset och det är fyra barn hemma, de två äldsta är redan utflugna. I själva verket tycks »turismen» skötas som familjebolag. Den 13-åriga Marissa springer med frukostbrickor, dukar och torkar golv och småpojkar är åtminstone alltid till hands, när det gäller att bära väskor och kappsäckar till bussen. Det är en hjärtevännande vänlig och hjärtlig atmosfär och vår italienska tar jättekliv därute i loggian, när Filippo eller någon av de andra gästerna — alla italienare — slår sig ner i någon stol bredvid. Och en eftermiddag när vi just kommit upp från de underbara timmarna på plagen och från våra stolar följer den treåriga Angelas promenader med dockvagnen vaknar den gamla äventyrlusten — vi har haft en vecka som vi aldrig kommer att glömma, men nu är vi färdiga: Filippo, vilka dagar går bussen till Paestum?

Tidningen VI KVINNOR
i demokratiskt världsförbund

Utgivare: Andrea Andreen
Redaktionskommitté:
Valborg Svensson, Birgit Ehrén

Utkommer med nio nr pr år.

Prenumerationspris per år:
Kr. 4:50

Lösnummer 50 öre (kommissionärer antagas).

Postgiro: 513 23. Box 180 73
Stockholm 18

Svenska Kvinnors Vänsterförbund
Förbundsstyrelsens lokaler är
belägna i Kungsgatan 79,
Stockholm. Tel. 53 19 61

Tr.a.b. Plantryck, Sthlm 1956